

РЕШЕНИЕ

№ 8493

гр. София, 04.03.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 8 състав, в
публично заседание на 28.01.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Деница Митрова

при участието на секретаря Милена Чунчева, като разгледа дело номер **11902** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 9 във връзка с чл. 4 от Правилника за приложение на Закона за семейните помощи за деца (ППЗСПД) във връзка с чл. 145 – 178 от Административно процесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по повод на жалба с вх. № 27420 от 06.11.2025 г. и вх. № 28205 от 13.11.2025 г. по описа на Административен съд – София град, подадена от О. О. П., [дата на раждане] , гражданка на У., с предоставена временна закрила в Република България, ЛНЧ [ЕГН], с адрес [населено място], [жк], [жилищен адрес] лично и като майка и законен представител на непълнолетното ѝ дете И. В. П., [дата на раждане] , ЛНЧ [ЕГН], гражданство У., с предоставена временна закрила в Република България, чрез адв. К. С. от САК, със съдебен адрес [населено място], [улица], партер срещу Заповед № ЗСПД/Д-С-В3/8055 от 17.05.2025 г., издадена от директор на дирекция „Социално подпомагане“ (ДСП) – В..

С жалбата се иска оспорената заповед да бъде отменена като незаконосъобразна, защото противоречи на материалния закон. Инвокират се съображения, че макар чл. 3, т. 5 от ЗСПД да съдържа ограничение, отнасящо се за семейства на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната и изисква международен договор, по който Република България да е страна, същото е в противоречие с нормите на Закона за убежището и бежанците (ЗУБ), който се явява специален по отношение на ЗСПД и урежда правата и задълженията на лицата, получили временна закрила. Оспорващата се позовава на чл. 39, ал.1, т. 4 от ЗУБ, според която разпоредба чужденците. Тази национална разпоредба кореспондира на чл. 13, т. 2 от Директива 2001/55/ЕО на Съвета от 20 юли 2001 година относно минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случай на масово навлизане на разселени лица (Директива за временна закрила), където

се казва, че държавите – членки създават разпоредби за предоставяне на помощи от „Социални грижи“ на лицата, ползващи се с временна закрила. Не на последно място се обръща внимание на Конвенцията на ООН за правата на детето (ОС на ООН на 20.11.1989 г., ратифицирана с решение на ВНС от 11.04.1991 г., обн., ДВ, бр. 32 от 23.04.1991 г.), която предвижда, че държавите – страни по Конвенцията зачитат и осигуряват правата, предвидени в нея, на всяко дете в пределите на своята юрисдикция без каквато и да е дискриминация, независимо от расата, етническия или социалния произход, имущественото състояние, инвалидност, рождение или друг статут на детето или на неговите родители или законни настойници. Позовава се на практика на административните съдилища по сходни спорове. В хода на съдебното производство жалбоподателят, редовно призована, не се явява, представлява се от адв. С., който я поддържа и предлага да се уважи. Претендира разности.

Ответникът - директор на Дирекция „Социално подпомагане“ – В., редовно призован, не се явява, представлява се от юрк. Б., който оспорва жалбата и предлага да не се уважава. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Административен съд София град, като обсъди доводите на страните и събраните по делото писмени доказателства, приема за установена следната фактическа обстановка:

Административното производство е образувано във връзка с подадено Заявление - декларация на 10.10.2025 г. от оспорващата за отпускане на помощ за ученик, записан в осми клас по чл. 10б от ЗСПД. В заявлението е посочено, че О. О. П. има дете – И. В. П., което е записано в осми клас на учебната 2025/2026 г.

В графа „Мотиви при отказ“ на заявлението – декларация, подадено от оспорващата, е записано „На основание чл. 3 от ЗСПД. Съгласно чл. 3, ал. 3 от ЗСПД – право на семейни помощи за деца имат семейства, в които единият от родителите е български гражданин – за деца с българско гражданство“.

Със Заповед № ЗСПД/Д–С–В3/8055 от 17.10.2025 г. директорът на дирекция „СП“ - В. е отказал отпускането на еднократна помощ за ученици, записани в осми клас, защото жалбоподателят и детето ѝ не попадат в кръга от лица, посочени в чл. 3 от ЗСПД. Административният акт е връчен на адресата му на 25.10.2025 г., видно от отбелязването върху самата заповед. Тя не е оспорена по административен ред.

В хода на съдебното производство като доказателства са приети представените с жалбата, административната преписка и допълнително ангажираните от страните документи.

При така установената фактическа обстановка Административен съд София град, 8 –ми състав направи следните правни изводи:

Жалбата е подадена на 06.11.2025 г. в АССГ от процесуално легитимирано лице и в срока по чл. 149, ал.1 от АПК, поради което е процесуално допустима.

Разгледана по същество е **ОСНОВАТЕЛНА**

При извършване на проверката по чл. 168, ал.1, вр. Чл. 146 от АПК, съдът констатира, че обжалваната заповед е издадена от компетентен орган по чл. 10, ал. 4 от ЗСПД – директорът на Дирекция „Социално подпомагане“ – В., в предвидената писмена форма и при спазване на задълженията за мотивиране по чл. 10, ал. 5 от ЗСПД и чл. 59, ал.2 от АПК, поради което не страда от пороци, влечащи нейната нищожност. В производството не са допуснати и съществени процесуални нарушения, които да опорочават акта до степен, налагаща неговата отмяна.

Съобразно чл. 10, ал. 4, във вр. С чл. 10, ал. 5 от ЗСПД, отпускането на семейни помощи за деца или отказа за отпускането им се извършва със заповед на Директора на Дирекция "Социално подпомагане" или упълномощено от него лице. Оспорената заповед е издадена от компетентен орган.

В проведеното административно производство е допуснато нарушение на чл. 35 от АПК.

Между страните не се формира спор от фактическа страна. Спорът е правен и се изразява в това налице ли са основанията за отпускане на еднократна социална помощ по чл. 10б, ал.1 от ЗСПД за детето И. В. П..

Според чл. 47, ал.1 от Конституцията на Република България (КРБ), отглеждането на децата до пълнолетието им се подпомага от държавата. Освен това КРБ е прогласила и правото на гражданите на социално подпомагане (чл. 51, ал. 1). Съответно, съгласно чл. 26, ал.2 от Конституцията чужденците, които пребивават в Република България имат всички права по нея с изключение на правата, за които КРБ и законите изискват българско гражданство.

От своя страна Законът за убежището и бежанците (ЗУБ) определя условията и реда за предоставяне на закрила на чужденци на територията на Република България, както и техните права и задължения. Хуманитарният статут представлява международна закрила. Разпоредбата на чл.3, т. 5 от ЗСПД не урежда хипотеза на предоставена международна закрила (хуманитарен статут), но предвижда такива права за чужденци на реципрочна основа, ако е предвидено в международен договор или в друг закон. В разпоредбата на чл. 32, ал.1 от ЗУБ е предвидено, че чужденците с предоставен статут на бежанец и хуманитарен статут имат всички права и задължения на българските граждани с изброени изключения и ограничения въведени със закон. В допълнение в чл. 39, ал. 1, т. 4 от същия изрично е предвидено, че чужденците с предоставена временна закрила (каквото е предоставена на оспорващата и на сина ѝ - детето) имат право на социално подпомагане.

С нормата на чл. 3 от ЗСПД законодателят е очертал кръга на лицата, които имат право на семейни помощи за деца, а именно: 1. бременните жени - български граждани; 2. семействата на българските граждани - за децата, които отглеждат в страната; 3. семействата, в които единият от родителите е български гражданин - за децата с българско гражданство, които отглеждат в страната; 4. семействата на роднини, близки или приемни семейства - за децата, настанени по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето; 5. бременните жени - чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна.

Очевидно, настоящият случай не попада в нито една от изброените от ЗСПД хипотези. Това обаче, с оглед цитираната по-горе нормативна уредба, не означава, че семейството на детето И. В. П. няма право на еднократна помощ по чл. 10б, ал. 1 от закона. В ЗУБ, който е специален закон по отношение на бежанците, няма ограничения в правата на достъп до социалната система, освен предвидените със закон. Няма ограничение в правата на чужденците с международна закрила (хуманитарен статут) и няма уредба по отношение на тези лица според чл.3, т. 5 от ЗСПД, но пък същата разпоредба не е окончателна и не урежда изчерпателно хипотезите, за да се приеме, че е забранителна, а и препраща към друг закон или международен договор, по който Република България е страна.

Следва да се посочи, че последната редакция на чл.3 от ЗСПД е от 2004 г., а правото на социално подпомагане по чл. 39, ал.1, т. 4 от ЗУБ на чужденците с предоставена временна закрила е въведено законодателно през 2007 г. Повече от ясно е, че в правния мир не могат да съществуват две правни норми, които да уреждат едно и също обществено отношение по различен начин. Правилото е *Lex posterior derogat legi priori* (по-новият закон отменя по-стария).

Отделно от изложеното, за пълнота е необходима да се посочи още, че ограничението, съдържашо се в разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД, не трябва да се прилага и по силата на чл. 27, т. 1 и т. 3 от Конвенцията на ООН за правата на детето (ратифицирана с решение на Великото народно

събрание, в сила за страната ни от 03.07.1991 г.), защото съгласно чл. 5, ал.4 от КРБ, международните договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република България, са част от вътрешното право на страната, като имат предимство пред тези норми на вътрешното законодателство, които им противоречат.

В чл. 27, т.1 от Конвенцията за правата на детето е предвидено, че държавите - страни по Конвенцията, признават правото на всяко дете на жизнен стандарт, съответстващ на нуждите на неговото физическо, умствено, духовно, морално и социално развитие, а в т. 3, че държавите - страни по Конвенцията, в съответствие с националните условия, в рамките на своите възможности, предприемат необходимите мерки с цел да подпомагат родителите и другите лица, отговорни за детето, да осъществяват това право и в случай на нужда предоставят материална помощ, програми за подпомагане, особено по отношение на изхранването, облеклото и жилището. Безспорно Конвенцията обхваща правото на образование като социално право.

Обжалваният акт е в противоречие и с норми на правото на Европейския съюз. Касае се за Директива 2001/55/ЕО на Съвета от 20 юли 2001 г. относно минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случай на масово навлизане на разселени лица, която предвижда в чл. 13, т. 2, че държавите членки създават разпоредби за предоставяне на помощи от "Социални грижи" на лицата, ползващи се с временна закрила. Такива разпоредби в българското законодателство се съдържат именно в цитирания по-горе ЗСПД (според §1а от ПЗР на ЗУБ, този закон въвежда разпоредбите на Директива 2001/55/ЕО на Съвета за минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случай на масово навлизане на разселени лица и за мерките за поддържане на баланса между държавите членки в полагането на усилия за прием на такива лица и понасяне на последиците от този прием) и административният орган, издал процесната заповед, е бил длъжен да ги съобрази при постановяване на обжалвания акт, което очевидно не е сторил.

При анализ на цитираните разпоредби на Конституцията на Република България, ЗУБ, ЗСПД и цитираните разпоредби на общностното и международното право следва извод за незаконосъобразност на обжалваната заповед. С оглед изложеното оспорената заповед следва да бъде отменена, като преписката бъде върната на административния орган за ново произнасяне при спазване на указанията по тълкуването и прилагането на закона, дадени в настоящото решение.

Във връзка изхода на спора, следва да се уважи искането на адв. К. С., процесуален представител на жалбоподателя, да ѝ бъде присъдено адвокатско възнаграждение, определено по реда на чл. 38, ал.2 от Закона за адвокатурата във връзка с чл. 8, ал. 3 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за възнаграждения за адвокатската работа, в размер на 511,29 евро.

Водим от горното, Административен съд – София град, Трето отделение, 8 – ми състав

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ Заповед № ЗСПД/Д-С-ВЗ/8055 от 17.05.2025 г., издадена от директор на дирекция „Социално подпомагане“ (ДСП) – В., с която е отказано отпускането на еднократна помощ по чл. 10б от ЗСПД на О. О. П., във връзка със заявление - декларация с вх. № ЗСПД/Д – С – СК/5248 от 17.09.2024 г.

ВРЪЩА преписката на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – С. за ново разглеждане и произнасяне по заявление - декларация вх. № ЗСПД/Д – С – СК/5248 от 17.09.2024 г., при спазване на указанията по тълкуване на закона, дадени в мотивите на настоящото решение.

ОСЪЖДА Дирекция „Социално подпомагане“ – В. да заплати адвокатско възнаграждение на адв.

К. С. от САК, в качеството му на процесуален представител на О. О. П., в размер на 511,29 (петстотин и единадесет евро и двадесет и девет цента) евро.
Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

СЪДИЯ: